

Ungdomars psykiska hälsa inom ungdomsvänliga vårdinstanser - Hur mår ungdomarna och hur fungerar arbetet vid mottagningarna?

Mikael Andersén

Leg. Psykolog

Doktorand, Institutionen för kvinnor och barns hälsa

Upplägg för presentationen

- Bakgrund
- Psykisk ohälsa bland unga
- Hur ger vi vård åt ungdomar??
- Doktorandprojektet
 - Avslutade studier
 - Pågående studier
 - Planerade studier

OBS!!

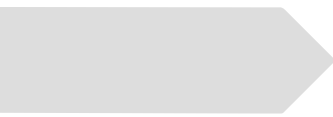
Står det "Viktigt att veta för UM!" kan det vara extra bra att lyssna. ;-)

Psykisk hälsa hos unga

- Studier har länge tytt på att den psykiska hälsa hos ungdomar blir allt sämre.
- COVID-19-pandemin verkar ha försämrat den psykiska hälsan hos unga ytterligare, och denna effekt verkar bestå.
- Möjliga påverkansfaktorer kan vara t ex ökad skolstress eller digitala miljöer.

Ovilja hos ungdomar att söka sedvanlig vård

- Trots ökande psykisk ohälsa så verkar ungdomar ovilliga att söka sedvanlig vård.
- Enligt uppskattningar söker ca 1/3 ungdomar som mår psykiskt dåligt vård för detta.
- Hinder för vårdsökande som nämns i litteraturen inkluderar:
 - Stigma kring psykisk ohälsa.
 - Oro kring sekretess vid vårdsökande
 - Tillgänglighet, inklusive kostnader för vård
 - Bristande kunskap kring hur man går tillväga för att söka vård

Hur får man ungdomar att söka vård för psykisk ohälsa??

WHO's riktlinjer för ungdomsvänlig vård (2009/2912)

- Ramverket går att applicera inom all vårdverksamhet, men globalt sätt appliceras dessa riktlinjer oftast i specifika verksamheter inom reproduktiv/sexuell hälsa samt psykisk hälsa.
- Det finns en checklista med 79 olika punkter för ungdomsvänlighet, och UM är oftast ungdomsvänligt!

Integrated Youth Services

- Finns i vissa länder, t ex Australien, Kanada och Irland.
- Fokus på att all vård ska fås på samma ställe, och på att bereda plats för ungdomar av flera åldrar (12-25 åå).

Doktorandprojektets syfte

Att undersöka ungdomar som besöker ungdomsmottagningarnas syn på psykisk hälsa, samt prevalensen av psykisk ohälsa i gruppen; att undersöka effekten av interventioner vid ungdomsvänliga vårdalternativ samt att undersöka personalen vid ungdomsmottagningarnas upplevelse av arbetet med ungdomsvänlig vård, inklusive upplevd stress på arbetsplatsen.

Avslutade studier:

RESEARCH

Open Access

"It's about how you take in things with your brain" - young people's perspectives on mental health and help seeking: an interview study

Mikael B. Andersén^{1,2*}, Åsa Revenäs^{3,4,5}, Petra V. Lostelius^{3,4,6}, Erik M. G. Olsson¹, Annika Bring¹ and Lena Ring^{1,2}

Abstract

Introduction Poor mental health in young people has become a growing problem globally over the past decades. However, young people have also been shown to underutilize available healthcare resources. The World Health Organisation (WHO) has formulated guidelines for youth-friendly health services (YFHSs) to increase youth participation in healthcare. Still, little is known about how young people using these services perceive mental health, indicating a knowledge gap concerning the subjective evaluation of their mental health.

Aim To investigate how young people visiting youth health clinics (YHC) perceive the concept of mental health and factors they view as central to maintaining mental health.

Methods In total 21 interviews were carried out, 16 in 2018, and 5 in 2023 to assure no changes in findings after the COVID-19 pandemic. Subjects were recruited during visits to youth health clinics (YHCs) in mid-Sweden and were aged 15–23 years. Recruitment strived to achieve heterogeneity in the sample concerning gender, sexual orientation, gender identity and age. Interviews were transcribed and analysed using qualitative content analysis.

Findings Findings of the analysis revealed two themes, "Mental health is helped and hindered by the surroundings" and "Mental health is difficult to understand and difficult to achieve". The participants described their health as highly dependent on their social surroundings, and that these are important to maintaining health but may also affect health negatively. They described mixed experiences of the health care services and mentioned prerequisites for seeking care for mental health problems such as accessibility and respect for their integrity, including the right to turn down offered treatment. The informants also viewed mental health as an ongoing undertaking that one must work for, and that it is sometimes difficult to know what constitutes mental health. They also expressed a need from health-care services to enquire about their health, and to show an active interest in how they are doing.

Conclusions Findings underline the need of young people's individual needs to be met in the healthcare system and their vulnerability to their social surroundings. Health status assessments in young people should consider social and individual factors to fully capture mental health.

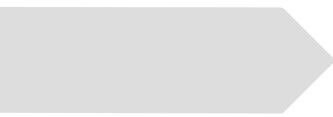
Keywords Adolescents, Young people, Youth health clinic, Youth-friendly health service, Mental health, Qualitative content analysis

*Correspondence:
Mikael B. Andersén
mikael.andersen@kbh.uu.se
Full list of author information is available at the end of the article

© The Author(s) 2024. **Open Access** This article is licensed under a Creative Commons Attribution 4.0 International License, which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s) and the source, provide a link to the Creative Commons licence, and indicate if changes were made. The images or other third party material in this article are included in the article's Creative Commons licence, unless indicated otherwise in a credit line to the material. If material is not included in the article's Creative Commons licence and your intended use is not permitted by statutory regulation or exceeds the permitted use, you will need to obtain permission directly from the copyright holder. To view a copy of this licence, visit <http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>. The Creative Commons Public Domain Dedication waiver (<http://creativecommons.org/publicdomain/zero/1.0/>) applies to the data made available in this article, unless otherwise stated in a credit line to the data.

Avslutade studier

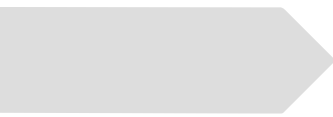
- Publicerades i April 2024.
- 21 ungdomar mellan 15-22 som rekryterades under besök vid ungdomsmottagningar i Region Uppsala, Västmanland och Örebro fick svara på frågor om hur de såg på hälsa, och framför allt på psykisk hälsa,
- Intervjuerna analyserades med kvalitativ innehållsanalys.

Viktigt att veta för UM!

- Ungdomar är beroende av att vuxna frågar kring psykisk ohälsa för att det ska vara möjligt att söka hjälp. Samtidigt tycker de att det är väldigt jobbigt att prata om psykisk ohälsa.
- Ungdomars psykiska hälsa påverkas både positivt och negativt av sin omgivning, deras psykiska hälsa mäts även i social prestation.
- Psykisk hälsa är mycket central för ungdomar, och framför allt för de som lidit av psykisk ohälsa så är det den viktiga del av identiteten.

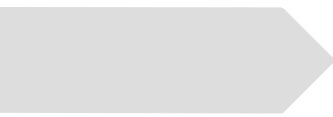

Pågående studier

- I en studie kommer vara klar snart har vi tittat på vilken effekt behandlingar inom ungdomsvänlig eller integrerad vård ger på psykisk ohälsa.
- Totalt 14599 studier som vi hittat i sökningar av databaserna PubMed, PsychINFO, CINAHL samt Web of Science kommer vi ha gått igenom när allt är klart.
- Urvalet av studier är inte helt klart, men hittills har studier från 7 olika länder (bland annat från Sverige och UM!) inkluderats, och en stor bredd på interventioner beskrivs.
- Preliminära fynd: interventionerna beskrivs i studierna som bra MEN studierna är inte speciellt väl genomförda, och bör tas med en nypa salt!

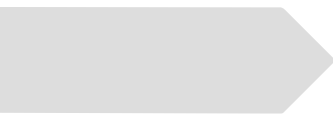

Viktigt att veta för UM!

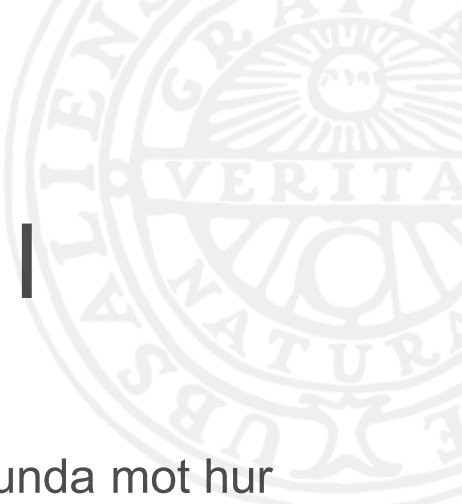

- En trend som verkar komma mer och mer är "peer support" eller "peer counseling".
- I dessa interventioner anställer mottagningarna personer med levd erfarenhet av psykisk ohälsa men utan klinisk utbildning för att samtala med ungdomarna.
- Interventionerna verkar ge god effekt, och är framför allt mycket uppskattade av ungdomarna. Kanske något att tänka på i framtiden?

Planerade studier – Studie III

- Att arbeta ungdomsvänligt innebär att arbeta på ett sätt som är annorlunda mot hur man inom sjukvården oftast arbetar, t ex gällande vilka sorters problem man möter i sin profession samt sekretess.
- Trots det finns det väldigt lite forskning kring hur personalen upplever det att arbeta ungdomsvänligt.
- Det vi vill veta är hur det är från personalens perspektiv att jobba ungdomsvänligt. Vad är givande? Vad är jobbigt? Vad är stressande men kul?
- Vår forskargrupp kommer kontakta ungdomsmottagningar för att be personalen svara på enkätfrågor. Vissa utvalda kommer sedan att intervjuas för att få ett större djup i fynden.
- Etikansökan kommer förhoppningsvis att lämnas in innan sommaren, och forskargruppen kommer kontakta ungdomsmottagningar under hösten 2025/våren 2026.

Planerade studier – Studie IV

- Man vet också inom forskningen förhållandevis lite om hur ungdomar som besöker UM faktiskt mår. Verksamheterna beskrivs ofta som "lågtröskel", men innebär det att bara lindrig ohälsa söker till mottagningarna?
- Finns det något annat som utmärker patienter på UM t ex gällande deras sociala skyddsnät?
- Vi vill i denna studie dels bygga oss en bild av hur patienter på UM faktiskt mår, men även hur deras omständigheter är.
- Forskningen kommer ske på UM, där patienterna kommer ombesvara på frågor om sin psykiska hälsa och andra bakgrundsfaktorer. Resultaten kommer jämföras med ungdomar generellt alt. med patienter från t ex primärvården.

OBS!!

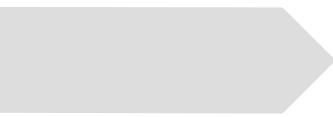
Studie under
konstruktion...

Att involvera ungdomar kring studie III & IV

- För att få in ungdomars perspektiv i doktorandprojektet så kommer vi även att etablera en ungdomspanel vid ungdomsmottagningar.
- Ungdomar kommer rekryteras vid ungdomsmottagningar, och målet är att gruppen kommer bestå av 5-6 ungdomar samt eventuellt 2 från personalen.
- Gruppen kommer träffas vid 6 tillfällen under 2 års tid och under denna tid hjälpa till med att utveckla studierna samt utvärdera forskningsarbetet.
- Deltagarna kommer få regelbundna uppdateringar av forskningsprogress. Utvärdering av gruppen kommer att ske löpande vid varje diskussionstillfälle.

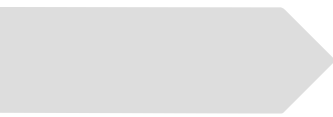

Viktigt att veta för UM!

- Att på olika sätt använda brukarpaneler är ett mycket bra sätt att utveckla verksamheten!
- Forskning visar att studier som använder brukarperspektiv ofta får bättre resultat och att resultatet blir mer användbart för dem forskningen berör.
- Att engagera ungdomarna i arbetet på "deras" mottagningar kan också vara positivt ur ett demokratiperspektiv, och göra mottagningarna ännu bättre än de redan är!

Tack för uppmärksamheten!

Vill ni veta mer om kommande studier?

Scanna QR-koden så håller vi kontakten!

